

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 184/2010-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. mája 2010 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. – S. H., H., Česká republika, a akad. mal. a soch. M. T., B., zastúpených advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv zaručených v čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 148/2009 zo 6. augusta 2009, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 Co 51/08-194 z 19. februára 2009, ako aj rozsudkom Okresného súdu Bratislava III č. k. 12 C 170/2001-134 z 15. decembra 2006 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď. – S. H., a akad. mal. a soch. M. T. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. októbra 2009 doručená sťažnosť JUDr. Ing. D. Ď.– S. H., Česká republika (ďalej len „sťažovateľ“),

a akad. mal. a soch. M. T., B. (ďalej spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv zaručených v čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 148/2009 zo 6. augusta 2009, rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 Co 51/08-194 z 19. februára 2009, ako aj rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) č. k. 12 C 170/2001-134 z 15. decembra 2006.

Podaniami doručenými ústavnému súdu 3. novembra 2009 a 16. novembra 2009 sťažovatelia svoju sťažnosť doplnili a zmenili.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že 17. decembra 1999 podali sťažovatelia okresnému súdu návrh na začatie konania, ktorým sa domáhali „*vyslovenia neplatnosti právneho úkonu absolútne neplatného*“ – kúpnej zmluvy uzatvorenej 23. septembra 1998 medzi predávajúcim JUDr. J. J., správcom konkurznej podstaty obchodnej spoločnosti Ž., spol. s r. o. (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a kupujúcimi Ľ. K. a E. P. (ďalej len „žalovaní v 2. a 3. rade“), predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti – dielne a garáže nachádzajúce sa na parc. č. 13461/7, katastrálne územie B. – N. M., zapísanej na liste vlastníctva číslo 890 (ďalej len „nehnutelnosť“). Dôvodom absolútnej neplatnosti tejto kúpnej zmluvy mala byť podľa sťažovateľov chýbajúca vkladuschopná listina preukazujúca vlastnícke právo k nehnuteľnosti svedčiace v prospech žalovaného v 1. rade ako jednej zo zmluvných strán tejto kúpnej zmluvy, na ktorej majetok bol rozhodnutím Mestského súdu v Bratislave sp. zn. 38 K 111/95 z 1. februára 1996 vyhlásený konkurz a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený JUDr. J. J. Súčasne sťažovatelia navrhli, aby okresný súd zaviazal žalovaných v 2. a 3. rade vypratať nehnuteľnosť.

Pred pojednávaním nariadeným na 10. február 2006 sťažovatelia žiadali okresný súd o zabezpečenie dôkazu z katastrálneho operátu Správy katastra B. III podľa § 78 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku. Okresný súd na ich žiadosť nereagoval, a preto jeho postup považujú sťažovatelia za porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čo

malo za následok „porušenie ústavného princípu preskúmania rozhodnutí a listín týkajúcich sa základných ľudských práv“, pretože okresný súd nemohol riadne vykonať dokazovanie a sťažovateľom bolo odmietnuté vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

Súčasne sťažovatelia poukázali na listinné dôkazy, ktoré predložili okresnému súdu a ktoré podľa nich preukazujú nadobudnutie ich vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a to zmluvu o predaji časti majetku z 30. apríla 1992 uzatvorenú s Federálnym fondom národného majetku ČSFR, návrh na registráciu dodatku č. 1 zmeny spoločenskej zmluvy obchodnej spoločnosti Ž., spol. s r. o., z 23. decembra 1992 a záznam z registrácie tejto zmeny vedený Štátnym notárstvom Bratislava I pod sp. zn. RI 587/92 z 28. decembra 1992. Podľa sťažovateľov z týchto dokladov jednoznačne vyplýva, že nehnuteľnosť nebola nikdy predmetom návrhu na registráciu, a teda „nikdy neboli splnené zákonné podmienky na prevod vlastníctva tejto nehnuteľnosti (ale aj iných) na žalovaného v 1. rade Ž., s. r. o.“, v dôsledku čoho tento žalovaný nemohol platne previesť vlastnícke právo na žalovaných v 2. a 3. rade. Sťažovatelia na podporu svojich tvrdení v konaní pred okresným súdom tiež poukázali na rozhodnutia, ktoré podľa nich priamo súviseli s predmetom sporu, a to rozsudok krajského súdu sp. zn. 27 S 17/98 zo 6. októbra 1998, rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. M-Sždov 4/99 z 30. mája 2001 a rozhodnutie Krajského úradu v Bratislave, katastrálneho odboru sp. zn. Katastr. 41-621-2/99-LK z 12. novembra 2001, ktoré okresný súd „odmietol akceptovať a nevyhodnotil“.

Okresný súd 15. decembra 2006 vyniesol v právnej veci sťažovateľov rozsudok č. k. 12 C 170/01-134 (ďalej len „rozsudok z 15. decembra 2006“), ktorým ich žalobu zamietol. Podľa sťažovateľov sa okresný súd v odôvodnení tohto rozsudku pridržiaval iba vyjadrení žalovaných a poukazujúc na rozsudky najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 170/96 zo 14. mája 1997 (o určení, že sťažovateľ vniesol majetok do spoločnosti Ž., spol. s r. o., zmenou spoločenskej zmluvy z 23. decembra 1992) a sp. zn. 6 Obo 62/03 z 24. septembra 2003 (o zamietnutí žaloby sťažovateľov o vylúčenie nehnuteľnosti z konkurznej podstaty) a rozhodnutie Štátneho notárstva B. I sp. zn. RI 587/92 z 28. decembra 1992 dospel k záveru, že tieto sú dostatočné na preukázanie prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zo sťažovateľov na obchodnú spoločnosť Ž., spol. s r. o. Sťažovatelia sú toho názoru, že

uvedené rozsudky predložené v napadnutom konaní ako dôkazy nikdy neboli „záznamuschopnými listinami“ spôsobilými vyvolať zmenu vlastníctva k nehnuteľnosti ani rozhodnutiami, na základe ktorých by okresný súd mal mať vyriešenú predbežnú otázku vlastníctva nehnuteľnosti.

Proti rozsudku z 15. decembra 2006 podali sťažovatelia odvolanie. Krajský súd rozsudkom č. k. 6 Co 51/08-194 z 19. februára 2009 (ďalej len „rozsudok z 19. februára 2009“) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Podľa sťažovateľov krajský súd „porušil právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie, lebo nerešpektoval rozsah a dôvody odvolania, ktorými bol a je odvolací súd podľa § 212 ods. 1 O. s. p. viazaný“. Porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vidia sťažovatelia aj v tom, že krajský súd „nepreskúmal vady súdu prvého stupňa, na ktoré sťažovatelia poukázali vo svojom odvolaní...“.

Vo svojej argumentácii sťažovatelia tiež poukázali na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 170/96 zo 14. mája 1997, ktorý je podľa ich názoru rozsudkom zmätočným a nulitným, ktorým nebolo a nemohlo byť rozhodnuté o vlastníctve nehnuteľnosti obchodnou spoločnosťou Ž., spol. s r. o. V uvedenom rozsudku najvyšší súd podľa sťažovateľov len určil, že sťažovateľ zmenou spoločenskej zmluvy z 23. decembra 1992 o založení spoločnosti Ž., spol. s r. o., „vniesol majetok v rozsahu podľa čl. IV bod 5 zmeny spoločenskej zmluvy“. Súčasne sťažovatelia poukázali na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 62/03 z 24. septembra 2003, ktorým najvyšší súd potvrdil rozsudok krajského súdu č. k. 81 Cb 80/97-859 z 9. decembra 2002 o zamietnutí žaloby sťažovateľov o vylúčenie nehnuteľnosti z konkurznej podstaty úpadcu Ž., spol. s r. o. Vo výrokoch týchto rozsudkov podľa tvrdenia sťažovateľov «nie je označená ani jedna nehnuteľnosť, teda tieto rozsudky nikdy neboli a nebudú „záznamuschopnými listinami“ spôsobilými na prevod vlastníctva v katastri».

Proti rozsudku z 19. februára 2009 podali sťažovatelia dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Cdo 148/2009 zo 6. augusta 2009 odmietol (ďalej len „uznesenie zo 6. augusta 2009“) ako procesne neprípustné. Dôvodnosť podanej sťažnosti zakladá podľa

sťažovateľov najmä stanovisko najvyššieho súdu uvedené v odôvodnení tohto uznesenia, podľa ktorého *„skutočnosť, že dovolatelia nesúhlasia s tým, ako súdy vyhodnotili vykonané dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.“*.

Súčasne sťažovatelia poukázali na vadami postihnuté rozhodovanie konajúcich súdov, *„keď rozhodovali o neplatnosti kúpnej zmluvy namiesto toho, že mali rozhodovať o vypratanie nehnuteľnosti (vydanie veci)“*, pričom *„riešili neplatnosť kúpnej zmluvy iných účastníkov na strane kupujúcich“*, než ktorá bola predmetom ich žalobného návrhu zo 17. decembra 1999. Navyše, podľa sťažovateľov nebolo potrebné preukazovať naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), keďže sa domáhali vypratania nehnuteľnosti. K uvedeným námietkam najvyšší súd uviedol, že *„na základe žaloby žalobcov v 1/ a 2/ rade súdy oboch nižších stupňov skúmali platnosť kúpnej zmluvy z 23. septembra 1998 (nie kúpnej zmluvy z 30. júna 1998). Svedčí o tom priebeh celého konania, okruh jeho účastníkov a obsah rozhodnutí, zrušenia ktorých sa dovolatelia domáhajú. Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že pokiaľ by aj súdy (teoreticky) rozhodli o niečom inom, než bolo navrhované, nezaložili by tým procesnú vadu konania v zmysle § 237 O. s. p.“*. S citovanými dôvodmi odmietnutia dovolania sťažovatelia nesúhlasia.

Na základe uvedeného podľa sťažovateľov okresný súd, krajský súd aj najvyšší súd rozhodli v ich právnej veci v rozpore so zákonom a nespravodlivo.

Sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd na základe dôvodov uvedených v sťažnosti po jej prerokovaní a prijatí na ďalšie konanie rozhodol takto:

„Najvyšší súd, krajský súd a okresný súd porušili základné právo sťažovateľov na spravodlivý súdny proces garantované v čl. 51, 48, 47 a 46 ústavy.

Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 146/2009 z 18. septembra 2009, rozsudok krajského súdu sp. zn. 6 Co 51/2008-194 z 19. februára 2009 a rozsudok okresného súdu sp. zn. 12 C 170/2001-134 z 15. decembra 2006 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd sťažovateľom priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 8 000,- EUR, pre každého, ktoré im je najvyšší súd, krajský súd a okresný súd II povinný vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Najvyšší súd, krajský súd a okresný súd sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov konania vo výške 468,95 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného

práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovatelia v petite sťažnosti namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 ústavy rozsudkom okresného súdu z 15. decembra 2006, ktorým bol zamietnutý ich návrh na určenie, že kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovaným v 1. rade a žalovanými v 2. a 3. rade, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, je absolútne neplatná, a zároveň v ňom ďalším výrokom okresný súd zamietol ich žalobu o vypratanie nehnuteľnosti voči žalovaným v 2. a 3. rade, ako aj rozsudkom krajského súdu z 19. februára 2009, ktorým bol potvrdený rozsudok z 15. decembra 2006 a uznesením najvyššieho súdu z 18. septembra 2009, ktorým bolo odmietnuté ich dovolanie. K porušeniu označených práv malo dôjsť v dôsledku nesprávnych, nespravodlivých a arbitrárnych záverov všeobecných súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci uvedených v napadnutých rozhodnutiach.

II.A K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 ústavy rozsudkom okresného súdu z 15. decembra 2006

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo

slobody využitím jej dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta, a ktorý jej umožňuje odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade boli sťažovatelia oprávnení podať proti rozsudku okresného súdu z 15. decembra 2006 odvolanie. Sťažovatelia odvolanie podali a krajský súd o ňom rozsudkom rozhodol. Z toho vyplýva, že sťažovatelia mali k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľov v časti namietajúcej porušenie ich základných práv rozsudkom okresného súdu z 15. decembra 2006 z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.B K namietanému porušeniu čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 ústavy rozsudkom krajského súdu z 19. februára 2009

Podľa aktuálnej judikatúry ústavného súdu v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku sa považuje ústavná sťažnosť za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie tejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (I. ÚS 169/09, I. ÚS 358/09).

V súlade s už uvedenou judikatúrou a vzhľadom na zistenie ústavného súdu, že najvyšší súd sa nezaoberal meritórnym preskúmaním rozsudku krajského súdu z 19. februára 2009 na základe sťažovateľmi podaného dovolania, ktoré bolo odmietnuté ako procesne neprípustné, považoval ústavný súd v tomto prípade za zachovanú aj lehotu na podanie sťažnosti proti tomuto rozsudku krajského súdu. S prihliadnutím k uvedenému ústavný súd pristúpil aj k preskúmaniu námietok sťažovateľov vo vzťahu k namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv rozsudkom krajského súdu z 19. februára 2009.

Krajský súd rozsudkom z 19. februára 2009 potvrdil rozsudok okresného súdu z 15. decembra 2006, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia sa stotožnil so závermi okresného súdu, ktorý zamietol žalobu sťažovateľov z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na tomto určení podľa § 80 písm. c) OSP, pretože dospel k záveru, že právoplatným určením neplatnosti tejto kúpnej zmluvy by sa obnovil právny stav pred jej uzavretím, teda do katastra nehnuteľností by bola opätovne zapísaná obchodná spoločnosť Ž., spol. s r. o., a na právnom postavení sťažovateľov by sa tým nič nezmenilo. Keďže kúpna zmluva je na základe uvedeného platným právnym úkonom, žalovaní v 2. a 3. rade ju oprávnené užívajú, nebolo možné vyhovieť ani žalobe o vypratanie nehnuteľnosti.

Sťažovatelia v tomto konaní namietali, že súdy zúčastnené na rozhodovaní v predmetnej veci nemali rozhodovať o neplatnosti kúpnej zmluvy z 23. septembra 1998, ale o vyprataní nehnuteľnosti, ktorého sa svojou žalobou domáhali.

V rámci konania o vypratanie nehnuteľnosti je pre rozhodovanie všeobecných súdov podstatné vyriešenie predbežnej otázky, a to zistenie právneho dôvodu vypratania veci, resp. otázky právneho vzťahu žalobcu k veci, ktorej vypratania sa svojou žalobou domáha. Právnym dôvodom vypratania veci musí byť pritom jej vlastníctvo, resp. spoluvlastníctvo alebo oprávnená držba a uvedený dôvod musí existovať a svedčiť v prospech žalobcu aj v čase uplatňovaného nároku. Až ustálenie záveru o tejto prejudiciálnej otázke podmieňuje prijatie rozhodnutia týkajúceho sa vypratania nehnuteľnosti.

Podľa § 135 ods. 1 OSP súd je viazaný rozhodnutím ústavného súdu o tom, či určitý právny predpis je v rozpore s ústavou, so zákonom alebo s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná [§ 109 ods. 1 písm. b)]. Súd je tiež viazaný rozhodnutím ústavného súdu alebo Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré sa týkajú základných ľudských práv a slobôd. Ďalej je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitných predpisov, a kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti a o zápise základného imania; súd však nie je viazaný rozhodnutím v blokovom konaní.

Podľa § 135 ods. 2 OSP inak otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, môže súd posúdiť sám. Ak však bolo o takejto otázke vydané príslušným orgánom rozhodnutie, súd z neho vychádza.

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd v predmetnom konaní o vypratanie nehnuteľnosti musel ako predbežnú otázku vyriešiť otázku právneho vzťahu sťažovateľov k nehnuteľnosti. Pre ustálenie záveru o právnom vzťahu sťažovateľov k nehnuteľnosti bolo vzhľadom na uvedené podstatné vyriešiť otázku, či v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti mal žalovaný v 1. rade (správca konkurznej podstaty Ž., spol. s r. o.) oprávnenie ju uzavrieť.

Krajský súd v súlade s § 135 ods. 2 OSP duplicitné dokazovanie vo veci, či nehnuteľnosť v tom čase patrila do konkurznej podstaty spoločnosti Ž., spol. s r. o., nevykonával, pretože považoval túto otázku rovnako ako okresný súd za vyriešenú, a to právoplatným rozsudkom krajského súdu sp. zn. 81 Cb 80/97 z 9. decembra 2002, ktorým krajský súd zamietol žalobu sťažovateľa, ktorou si uplatnil nárok na vylúčenie vecí z konkurznej podstaty úpadcu – obchodnej spoločnosti Ž., spol. s r. o. Rozsudok krajského súdu z 9. decembra 2002 bol potvrdený rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 6 Obo 62/03 z 24. septembra 2003.

Vzhľadom na to považoval krajský súd v súlade s § 159 ods. 2 OSP otázku určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorej vypratania sa sťažovatelia domáhali, za vyriešenú a uvedený právny záver za pre neho záväzný. Súčasne v otázke týkajúcej sa určenia, či nehnuteľnosť patrila v čase uzavretia kúpnej zmluvy do konkurznej podstaty spoločnosti Ž., spol. s r. o. vznikla podľa § 159 ods. 3 OSP prekážka veci rozhodnutej (rozsudky boli napadnuté sťažnosťou sťažovateľa, ktorú ústavný súd odmietol uznesením č. k. IV. ÚS 154/04-36 z 12. mája 2004, pozn.).

Uvedený postup a následný právny záver týkajúci sa existencie prekážky veci rozhodnutej vo vzťahu k otázke určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ku ktorému krajský súd dospel vo svojom rozhodnutí, je v súlade s § 135 ods. 2 a § 159 ods. 2 a 3 OSP, ako aj v súlade s ustálenou judikatúrou všeobecných súdov. Rovnako tak je v súlade s judikatúrou všeobecných súdov aj právny záver krajského súdu týkajúci sa neexistencie naliehavého právneho záujmu sťažovateľov na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, podľa ktorého ani vyriešenie otázky určenia vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti by neznamenal úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu z dôvodu neexistencie vlastníckeho vzťahu sťažovateľov k predmetnej nehnuteľnosti, a preto v tomto prípade určovací žaloba nie je opodstatnená.

Z rozsudku z 19. februára 2009 vyplýva, že krajský súd preskúmal rozsudok z 15. decembra 2006 a svoje rozhodnutie náležite odôvodnil. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov spravoval, a ustanovenia príslušných právnych predpisov, podľa ktorých zistený skutkový stav posúdil. Ústavný súd nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup krajského súdu, ktorý by nemal oporu v zákone. Napadnuté rozhodnutie krajského súdu nie je zjavne neodôvodnené a ani arbitrárne, a preto je z ústavného hľadiska udržateľné a akceptovateľné. Nevyhovenie odvolacím dôvodom, ako ani vyslovenie iného právneho názoru, s ktorým sa sťažovatelia nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o porušení práva na spravodlivé súdne konanie.

Ústavný súd taktiež nezistil, aby postupom krajského súdu či jeho rozhodnutím mohlo dôjsť k porušeniu ďalších sťažovateľmi označených práv. Napokon ani samotní sťažovatelia neuviedli relevantné súvislosti, aj keď sú zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, ktoré by mohli naznačovať porušenie označených práv, medzi ktorými sťažovatelia v petite sťažnosti uviedli základné práva podľa čl. 46 ods. 2, 3 a 4, čl. 47 a čl. 48 ústavy.

Ústavný súd zároveň nezistil skutočnosti, ktoré by signalizovali porušenie čl. 51 ods. 1 ústavy, ktorý okrem iného ustanovuje, že základného práva podľa čl. 46 ústavy sa možno domáhať len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú. Článok 51 ústavy obsahuje interpretačné pravidlo, a nie je nositeľom základného práva alebo slobody.

Vzhľadom na tieto skutočnosti ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.C K namietanému porušeniu čl. 46, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 ústavy uznesením najvyššieho súdu zo 6. augusta 2009

Proti rozsudku z 19. februára 2009 podali sťažovatelia dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením zo 6. augusta 2009. Ústavný súd preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľov ako procesne neprípustné podľa § 238 ods. 1 až 3 OSP, pretože smerovalo proti *„takému potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné“*.

V ďalšej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu zo 6. augusta 2009 sa najvyšší súd podrobne venoval posúdeniu existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 OSP ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, pričom zdôraznil, že *„nie je významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd“*.

K jednotlivým dôvodom dovolania podľa § 237 OSP najvyšší súd zaujal toto stanovisko:

„Dovolatelia namietajú, že v konaní im bola odňatá možnosť pred súdom konať... Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že k odňatiu možnosti konať pred súdom malo dôjsť nevykonaním nimi navrhovaného dokazovania, ďalej neuvedením podrobných dôvodov nevykonania navrhovaných dôkazov, nesprávnym vyhodnotením vykonaných dôkazov, sčasti nevysvetlením dôvodov rozhodnutia a tiež vecne nesprávnym rozhodnutím.

K námietke, že súdy nevykonali všetky žalobcami navrhované dôkazy treba uviesť, že Dohovor o ochrane ľudských práv a slobôd v čl. 6 ods. 1 zaručuje právo na spravodlivé súdne konanie, neustanovuje ale žiadne pravidlá pre prípustnosť dôkazov alebo spôsob, ktorým majú byť posúdené. Význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania sú otázky, ktorých posúdenie je zásadne v právomoci toho orgánu, ktorý rozhoduje o merite návrhu - inými slovami, právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O. s. p.), a nie účastníkov konania. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O. s. p. (viď R 37/1993). Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonával iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, nemožno preto vyvodiť, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je podľa § 237 písm. f/ O. s. p. prípustné (viď R 125/1999). Nevykonaním žalobcami navrhovaného dokazovania preto nemohlo dôjsť k odňatiu ich možnosti konať pred súdom.

Pokiaľ ide o námietku nesprávneho vyhodnotenia vykonaných dôkazov, dovolací súd uvádza, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia

vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97). Skutočnosť, že dovolatelia nesúhlasia s tým, ako súdy vyhodnotili vykonané dôkazy, nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. (porovnaj R 42/1993).

Viacere z námietok, založených na tom, že súdy nedostatočne vysvetlili svoje právne úvahy a riešenia právnych otázok (zákonu zodpovedajúce vyriešenie ktorých bolo podľa názoru žalobcov podmienkou vecne správneho rozhodnutia), sú námietkami vytykajúcimi nedostatočné odôvodnenie, teda nepreskúmateľnosť. K tomu treba uviesť, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva síce povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán, avšak len potiaľ, pokiaľ majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, I. ÚS 352/06, II. ÚS 220/08, III. ÚS 12/07, IV. ÚS 163/08). Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Vychádzajúc z odôvodnenia rozhodnutí súdov nižších stupňov vydaných v danej veci dospel dovolací súd k záveru, že právo žalobcov na riadne odôvodnenie porušené nebolo. Odôvodnenie odvolacieho rozsudku obsahuje nielen stručné zhrnutie odvolacích námietok žalobcov a spôsob, ako sa s nimi odvolací vysporiadal, ale aj primerané právne posúdenie (a to aj v otázke preukázania naliehavého právneho záujmu žalobcov na podaní žaloby podľa § 80 písm. c) O. s. p.). Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu je judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (vid' R 111/1998) považovaná za dôsledok a vonkajší prejav tzv. inej procesnej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) O. s. p. (teda nie vady konania v zmysle § 237 O. s. p.), ktorá je síce relevantným dovolacím dôvodom (ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci), sama o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá nie je procesnou vadou so znakmi uvedenými v § 237 O. s. p.

Pokiaľ dovolatelia zastávajú názor o odňatí možnosti pred súdmi konať tiež nesprávnym právnym posúdením veci, dovolací súd poznamenáva, že § 237 písm. f) O. s. p. odňatie možnosti účastníka konať pred súdom výslovne dáva do súvislosti s faktickou činnosťou súdu, a nie s právnym hodnotením veci v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením veci súd vo všeobecnosti účastníkovi neodníma možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f) O. s. p. (vid' R 43/2003). Právne posúdenie veci

súdmi nižších stupňov je relevantný dovolací dôvod, ktorý možno úspešne uplatniť v procesné prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale samo o sebe nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

Záverom k tejto časti odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu treba uviesť, že ak súdy v danej veci, ako tvrdia dovolatelia, nezistili v potrebnom rozsahu rozhodujúci skutkový stav, má tento nedostatok za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nie však procesnú vadu konania v zmysle § 237 O. s. p.“

K ďalším dovolacím dôvodom sťažovateľov, a to že v konaní došlo k procesnej vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, najvyšší súd uviedol, že tieto dôvody môžu byť úspešne uplatnené iba v procesne prípustnom dovolaní.

Na základe uvedenej argumentácie dospel najvyšší súd k záveru, že v danom prípade prípustnosť dovolania sťažovateľov nebolo možné vyvodiť ani z § 237 OSP.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolanie sťažovateľov odmietnuť.

Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Ústavný súd po preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu zo 6. augusta 2009 s ohľadom na dôvody uvedené v sťažnosti nezistil také porušenia, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy, prípadne aby sa toto rozhodnutie javilo neodôvodnené alebo svojvoľné.

Ústavný súd pri preskúmaní uznesenia najvyššieho súdu zo 6. augusta 2009 nezistil príčinnú súvislosť medzi sťažovateľmi v petite sťažnosti označenými základnými právami podľa čl. 46 ods. 2, 3 a 4, čl. 47, čl. 48 a čl. 51 ústavy a napadnutým uznesením najvyššieho súdu zo 6. augusta 2009. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti taktiež nešpecifikovali, akým spôsobom malo dôjsť v predmetnom konaní k porušeniu uvedených práv.

Vzhľadom na to ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľov v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2010